

Sygn.akt. II AKa 8/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 lutego 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie w Wydziale II Karnym w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA Marzanna Piekarska-Drązek

Sędziowie: SA Maria Mroziak - Szykiel /spr./

SO(del) Marek Celej

Protokolant: st.sekr.sąd. Małgorzata Reingruber

przy udziale prokuratora Jerzego Mierzewskiego i oskarżycielki posiłkowej M. B.

po rozpoznaniu w dniu 18 lutego 2015 r.

sprawy **W. T.**

oskarżonego o czyn z art. 310 § 1 i 2 kk w zb. z art. 272 kk w zw. z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 12 kk w zw. z art. 31 § 2 kk

z powodu apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 10 października 2014 r. sygn. XII K 157/13

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę oskarżonego W. T. przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie;

zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. G. A. kwotę 738 zł, w tym 23 % VAT, tytułem wynagrodzenia za obronę z urzędu pełnioną w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

W. T. został oskarżony o to, że:

w nieustalonym miejscu i czasie nie później niż do dnia 3 czerwca 2011 r. działając w krótkich odstępach czasu, na skutek z góry powziętego zamiaru dokonał podrobienia środka płatniczego w postaci weksla datowanego na dzień 30 czerwca 2008 r., w ten sposób, że wypełnił awers czystej karty uprzednio opatrzonej zapisami „375 000”, „z pozdrowieniami” oraz pół czytelnym podpisem (...), a także rewers tej karty zapisami wskazującymi przeniesienie zobowiązania wekslowego na kolejne osoby, tj. A. D. i M. Z., których treść miała wskazywać na istnienie zobowiązania wekslowego M. B. wobec K. K., po czym dołączył do przedmiotowej pierwszej karty drugą kartę zawierającą autentyczny podpis w postaci autografu złożonego W. T. przez K. K., na której poczynił zapisy w postaci „ustępuję na zlecenie” i „16 października” mające wskazywać przeniesienie w dniu 16 października 2008 r. wierzytelności wekslowej przez K. K. na rzecz W. T., a następnie tak podrobiony dokument przedłożył w dniu 3 czerwca 2011 r. w Sądzie Okręgowym Warszawa - Praga w Warszawie II Wydział Cywilny wraz z pozwem z weksla w postępowaniu nakazowym, wyłudając w ten sposób poświadczenie nieprawdy w postaci orzeczenia sądowego - nakazu zapłaty z dnia 17 czerwca 2011 r., sygn. akt II Nc 62/11, w oparciu o które to orzeczenie M.

B. zobowiązana była do zapłaty na rzecz W. T. kwoty 375.000 zł wraz z należnymi odsetkami, podstępnie tym samym wprowadzając w błąd Sąd orzekający w niniejszej sprawie, co do autentyczności przedłożonego dokumentu w postaci weksla oraz zasadności istniejącego zobowiązania po stronie M. B. na rzecz W. T., usiłując w ten sposób działając z góry powziętym zamiarem osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadzić M. B. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 375.000 zł, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na złożenie przez pełnomocnika M. B. zarzutów przeciwko wydanemu w niniejszej sprawie nakazowi zapłaty sygn. aktu Nc 62/11,

tj. o czyn z art. 310 i 2 k.k. w zb. z art. 272 k.k. w zb. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 10 października 2014 r. sygn. XII K 157/13:

1. uznał oskarżonego W. T. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, przy czym przyjął, iż w czasie popełnienia przestępstwa zdolność rozpoznania jego znaczenia oraz kierowania postępowaniem była w znacznym stopniu ograniczona tj. czynu z art. 310 § 1 i 2 k.k. w zb. z art. 272 k.k. w zb. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. art. 31 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 310 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. oraz w zw. z art. 31 § 2 k.k. przy zastosowaniu oraz art. 60 § 1 i § 6 pkt.2 k.k. w zw. z art. 33 § 1 i 2 k.k. skazał go na karę 2 lat pozbawienia wolności oraz orzekł karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych określając wysokość jednej stawki na 50 złotych każda;

2. na mocy art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt. 1 k.k. warunkowo zawiesił oskarżonemu wykonanie orzeczonej w punkcie I wyroku kary 2 lat pozbawienia wolności na okres próby wynoszący 5 lat;

3. na podstawie art. 44 §1 kk orzekł przepadek dowodu rzeczowego opisanego w wykazie dowodów rzeczowych Nr 1 pod poz. 1 w postaci weksla z dnia 30 czerwca 2008 r. poprzez pozostawienie go w aktach sprawy o sygn. II C 817/11 Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie II Wydział Cywilny, al. Solidarności 127, Warszawa;

4. na podstawie art. 618 §1 pkt. 11 k.p.k. oraz § 14 ust. 2 pkt. 5 w zw. z § 16 w zw. z § 3 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokacie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adwokata G. A. kwotę 1.560 złotych, powiększoną o należny podatek VAT tytułem wynagrodzenia za obronę z urzędu oskarżonego;

5. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania zaś zwolnił od opłaty sądowej.

Apelację od tego wyroku wniósł obrońca oskarżonego.

Apelacja zarzuca wyrokowi:

a) obrazę przepisów prawa procesowego, tj. art. 5 §2 k.p.k. poprzez uznanie oskarżonego winnym czynu polegającego na podrobieniu weksla, tj. art. 310 §1 k.k. w sytuacji, w której Sąd pierwszej instancji jedynie powziął wątpliwości co do ustaleń faktycznych dotyczących nabycia weksla przez W. T. od K. K. i wobec niemożności usunięcia tych wątpliwości rozstrzygnął tą kwestię na niekorzyść oskarżonego;

b) obrazę przepisów prawa procesowego, tj. art. 7 k.p.k. poprzez przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów i przyjęcie, że W. T. dopuścił się czynu podrobienia weksla, w sytuacji, w której Sąd pierwszej instancji uznając za wiarygodne i prawdziwe ustalenia opinii przedstawionej przez biegłego sądowego M. K., w której to opinii stwierdzono, iż W. T. nie poczynił żadnych naniesień na przedmiotowym wekslu, tym samym sąd dokonał sprzecznej z wnioskami opinii oceny tego dowodu;

c) obrazę przepisów prawa procesowego, tj. art. 410 k.p.k. poprzez dowolną oceny dowodów i przyjęcie, że W. T. dopuścił się czynu podrobienia weksla, w sytuacji, w której sąd pierwszej instancji uznając za wiarygodne i prawdziwe zeznania biegłego sądowego M. K., przypisał oskarżonemu dopuszczenie się czynu podrobienia weksla, w sytuacji, w której biegły na rozprawie w dniu 25 marca 2014 r. stwierdził, że weksel może pochodzić z innego egzemplarza lub

wydania książki „Przypadek nie przypadek” a jednocześnie z nadesłanego stanowiska wydawnictwa „Edycja św. P.” z C. stwierdzono, iż na przestrzeni lat nie zmieniła się szata graficzna wnętrza książki oraz wklejki, a dodruki były realizowane przez ten sam zakład. Nie było zatem innego wydania książki, które mogłoby posłużyć do podrobienia weksła;

d) obrazę przepisów prawa procesowego, tj. art. 410 k.p.k. poprzez przyjęcie przez sąd pierwszej instancji, iż oskarżony nie umiał powiedzieć od kogo pożyczył pieniądze na zakup weksła w sytuacji, w której oskarżony na rozprawie w dniu 15 listopada 2013 r. złożył obszernie wyjaśnienia dotyczące okoliczności zgromadzenia pieniędzy w celu nabycia weksła i wskazał, iż pieniądze te pochodziły od znajomych i od bratanka oskarżonego, a więc szczegółowo wyjaśnił skąd miał środki na zakup weksła;

e) naruszenia wskazane w lit. a-d apelacji sprawiły, iż sąd dopuścił się obrazy prawa materialnego, tj. art. 310 §1 i 2 k.k. polegającej na skazaniu oskarżonego za przestępstwo podrobienia weksła, w sytuacji gdy z prawidłowo ustalonego stanu faktycznego i poczynionych przez Sąd pierwszej instancji ustaleń wynika, iż oskarżony nie podrobił weksła a jedynie nieświadomie posłużył się sfalszowanym środkiem płatniczym, także działał w warunkach wyłączających karalność, tj. art. 28 §1 k.k., a więc w warunkach nieświadomości co do okoliczności posługiwania wekslem, który został sfalszowany, a przepis ten przewiduje jedynie odpowiedzialność związaną z działaniem umyślnym sprawcy przestępstwa;

f) obraza przepisów prawa procesowego wskazana w lit. a-d doprowadziła do obrazy przepisów prawa materialnego, tj. art. 272 k.k. polegającą na błędnej wykładni zawartego w tym przepisie znamienia „podstępnie” poprzez uznanie, iż oskarżony podstępnie wprowadził w błąd sąd orzekający co do autentyczności przedłożonego dokumentu w postaci weksła oraz zasadności istnienia zobowiązania po stronie M. B. na rzecz W. T. podczas gdy czyn wskazany w tym przepisie może zostać popełniony jedynie umyślnie w zamiarze bezpośrednim, a W. T. działał nieświadomie pod wpływem błędu co do okoliczności stanowiącej znamiona tego przestępstwa;

g) obraza przepisów prawa procesowego wskazana w lit. a-d doprowadziła do obrazy przepisów prawa materialnego, tj. art. 286 § 1 k.k. polegającej na przypisaniu oskarżonemu popełnienie tego czynu, w sytuacji gdy działał on w warunkach art. 28 § 1 k.k., tj. w warunkach nieświadomości co do okoliczności posługiwania wekslem, który został sfalszowany, a przepis ten przewiduje jedynie odpowiedzialność związaną z działaniem umyślnym sprawcy przestępstwa;

h) obrazę przepisów prawa procesowego, tj. art. 170 § 1 pkt. 5 k.p.k. polegającą na oddaleniu dowodu z zeznań świadków wnioskowanych przez oskarżonego - J. L., dr. inż. arch. K. J., powołanych na okoliczności przechowywania przez M. B. dokumentów prywatnych poza siedzibą spółki Grupa (...) sp. z o.o. przechowywania dokumentów (...) spółki Grupa 3J sp. z o.o. z należytą starannością i brakiem możliwości osób postronnych, niezatrudnionych w dziale finansowym spółki, do zapoznania się treścią dokumentów finansowych oraz nie wykonywania jakichkolwiek dokumentów przez W. T. pismem technicznym oraz sporządzania całej dokumentacji na potrzeby przetargu w formie wydruku komputerowego a także nie otrzymywania przez W. T. dokumentów z poczynionymi zapiskami M. B., co mogło mieć wpływ na ustalenia faktyczne będące podstawą rozstrzygnięcia w zakresie wejścia w posiadanie przez oskarżonego informacji dotyczących sytuacji majątkowej M. B., a zatem stwierdzenia winy oskarżonego co do popełnienia czynu.

Wobec powyższego, na podstawie art. 437 k.p.k. skarżący wnosil o zmianę zaskarżonego orzeczenia i wydanie wyroku uniewinniającego W. T. od zarzucanych mu czynów alternatywnie o uchylenie skarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego

rozpoznania z uwagi na konieczność uzupełnienia postępowania dowodowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego W. T. okazała się o tyle skuteczna, że doprowadziła do uchylenia zaskarżonego wyroku, bowiem nie można uznać, aby Sąd Okręgowy procedował w niniejszej sprawie w sposób zgodny z zasadami procesowymi.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do ujawnionych w tej sprawie formalnych okoliczności, a dotyczących składu w jakim sąd I instancji zobowiązany był orzekać. Nie może budzić wątpliwości, iż przedmiotowa sprawa ze względu na zarzut postawiony oskarżonemu z art. 310 § 1 kk powinna z mocy art. 28 § 2 kk toczyć się w składzie jednego sędziego i dwóch ławników. W zarządzeniu o wyznaczeniu rozprawy nie uwzględniono w składzie sądu ławników (k 482), ale przede wszystkim sąd prowadząc rozprawę orzekał jednoosobowo. Miało to miejsce na dwóch rozprawach w dniach 15 listopada 2013 r. (k 575- 589) i 10 grudnia 2013 r. (k 623-627), w toku których przesłuchano oskarżonego W. T. oraz świadków i biegłych. W dniu 17 stycznia 2014 r. Przewodnicząca Wydziału Karnego zwróciła uwagę na niewłaściwy skład sądu orzekającego (k 637). Kolejna rozprawa w dniu 3 marca 2014 r. odbyła się już w składzie ławniczym, przy czym Sąd postanowił prowadzić rozprawę od początku m.in. „z uwagi na to, że skład Sądu uległ zmianie” (k 729). Postanowienie w swej treści jest jednoznaczne i wskazujące, że wcześniejsze dwie rozprawy były prowadzone przez Sąd nienależycie obsadzony (art. 439 § 1 pkt 2 kpk). Potwierdziły to też obecne na rozprawie odwoławczej strony, które brały udział w rozprawach przed Sądem Okręgowym. Bez znaczenia procesowego pozostaje więc stanowisko Sądu Okręgowego wyrażone w postanowieniu z dnia 17 grudnia 2014 (k 1094).

W tej sytuacji przyjęcie przez Sąd Okręgowy za podstawę zaskarżonego wyroku dowodów przeprowadzonych na rozprawie prowadzonej przez sąd nienależycie obsadzony musi podlegać krytyce procesowej i prowadzić do rozstrzygnięcia jakie zapadło w instancji odwoławczej. Dowody przeprowadzone na tych rozprawach zostały ujawnione w toku przewodu sądowego prowadzonego już we właściwym składzie, przesłuchiwane osoby rozpoczynając swoje wypowiedzi odwoływały się do wyjaśnień/zeznań/opinii składanych uprzednio, a oskarżony poza potwierdzeniem tychże właśnie wyjaśnień stwierdził, że nie ma nic do dodania. Tym samym brak jest jego spontanicznych wyjaśnień, poza odpowiedziami na pytania obrońcy. Sąd w związku ze stanowiskiem przesłuchiwanym ujawnił im odpowiednio wyjaśnienia/zeznanie/ opinie złożone w toku rozpraw prowadzonych przez sąd nienależycie obsadzony.

Poza wyżej wskazanych uchybieniem należy stwierdzić, że zaskarżony wyrok uchyla się w sposób oczywisty spod kontroli odwoławczej, bowiem uzasadnienie zaskarżonego wyroku obarczone jest takimi mankamentami, iż nie daje odpowiedzi dlaczego taki właśnie wyrok zapadł wobec oskarżonego W. T.. Przede wszystkim chodzi o przedstawienie jako ustalenia faktyczne stanowiące podstawę zaskarżonego wyroku faktów i okoliczności, które nie odnoszą się bezpośrednio do przypisanego oskarżonemu czynu. Uszło uwagi Sądu Okręgowego, że przedmiotem rozpoznania jest konkretne przestępstwo charakteryzujące się konkretnymi znamionami, których istnienie w przypadku wyroku skazującego winno wynikać w sposób jasny i jednoznaczny z przedstawionego przez sąd orzekający stanu faktycznego. Ranga i znaczenie motywów pisemnych wyroku, choćby dla dokonywania kontroli instancyjnej prawidłowości zapadłego rozstrzygnięcia skłaniać powinna sąd do takiej redakcji uzasadnienia wyroku, która w sposób czytelny, rzeczowy i wewnętrznie niesprzeczny przedstawiałaby sposób rozumowania sądu i dokonywane oceny.

Przypomnieć należy, że praktyka orzecznicza uwzględniając zasady art. 424 kpk wypracowała ogólne reguły sporządzania pisemnych motywów rozstrzygnięć sądowych, których przestrzeganie daje stronom gwarancję ich praw procesowych i pozwala na zapoznanie się z tokiem rozumowania sądu. Uzasadnienie powinno zawierać dokładne wskazanie tego, co sąd uznał za udowodnione, jak ocenił poszczególne dowody i dlaczego oparł się na jednych dowodach, a odrzucił przeciwne.

Rolą sądu odwoławczego nie jest poszukiwanie dowodów, które mogły stanowić podstawę ustaleń dla Sądu I instancji, poszukiwanie wzajemnych powiązań między nimi i domyślanie się, który z dowodów i dlaczego został przyjęty jako dowód winy i dlaczego. Podkreślić trzeba, że Sąd odwoławczy nie może dokonywać samodzielnie ustaleń faktycznych, czy też akceptować sytuację, w której miałby domyślać się jakie ustalenia stanowią podstawę zaskarżonego wyroku.

Sąd Okręgowy wprawdzie przedstawił końcowe wnioski, poprzedzone oceną dowodów, jednak brak wskazania jakie fakty i okoliczności oraz dlaczego doprowadziły do tychże wniosków, czyni je obecnie abstrakcyjnymi.

Warto przypomnieć Sądowi Okręgowemu, odwołując się do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 2.12.2003r. sygn. III K 526/02 (LEX nr 83789), iż nie można przyjąć, że rangę ustalenia faktycznego ma każdy pogląd wyrażony w uzasadnieniu wyroku. Określone twierdzenie jest ustaleniem faktycznym, jeżeli jest elementem przyjętego przez sąd stanu faktycznego sprawy. Jeżeli zaś elementu takiego nie stanowi, nie może być później przedmiotem ocen określających prawne konsekwencje czynu.

Reasumując – sposób, w jaki sporządzone zostały pisemne motywy wyroku sądu okręgowego, ich niepełność i brak odniesienia się do wszystkich istotnych okoliczności sprawy musiał skutkować w kontekście zarzutów apelacji obrońcy uchyleniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania. W toku tego rozpoznania Sąd winien przeprowadzić przewód sądowy, wnikliwie przesłuchać biegłego M. K., wszystkie dowody poddać analizie oraz ocenie w sposób zgodny z art. 7 kpk, celem dokonania ustaleń faktycznych odpowiadających zasadzie z art. 2 § 2 kpk, ustaleń w zakresie winy oskarżonego, właściwej kwalifikacji prawnej ewentualnie przypisanego oskarżonemu czynu, a przy sporządzeniu uzasadnienia winien mieć na uwadze treść art. 424 kpk.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na mocy art. 437 § 1 kpk orzekł jak w wyroku.